

Nr 103.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1924 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till grunder för dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1924—1925 åt dels kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, dels ock innehavare av prästerliga emeritilöner jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition, nr 182, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna de av departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordade allmänna grunderna för beviljande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1924—1925 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner ävensom i lagen den 19 november 1920 (nr 844) angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *P. Pehrsson* i Göteborg väckt motion, nr 417, däruti hemställt, att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 182 måtte för sin del besluta, att dyrtidstilläggen under ecklesiastikåret 1924—1925 åt dels kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa ordinarie präster, dels ock innehavare av prästerliga emeritilöner måtte fastställas att utgå efter samma grunder, som gälla för ecklesiastikåret 1923—1924.

Beträffande de av motionären till stöd för hans framställning andragna skälen får utskottet hänvisa till motionen.

De nu gällande grunderna för utgående av dyrtidstillägg till ifrågavarande prästerliga befattningshavare äro till sina huvuddrag följande.

Till de i tjänst varande prästmännen utgår nu dyrtidstillägget under form av procentuellt tillägg, utgörande 33 procent av de med befattningen i fråga förenade kontanta avlöningsförmånerna, dock högst å 7,800 kronor, varjämte till befattningshavare, vilken vid ingången av ecklesiastikåret 1923—1924 på grund av försörjningsplikt underhöll barn under 16 års ålder, utgår ett fast tillägg av 60 kronor för år räknat för varje dylikt barn, s. k. barntillägg.

Till innehavarna av prästerliga emeritilöner utgår nu dyrtidstillägget med dels ett belopp, bestämt i förhållande till ett för varje kvartal gällande grundtal, procentuellt tillägg, dels barntillägg, dels ock ett för varje kvartal lika belopp, fast tillägg. Det procentuella tillägget utmätas efter enahanda grunder som dyrtidstillägget till statens icke nyreglerade pensionärer med tillämpning av så kallad glidande skala. Barntillägget utgår till innehavare av emeritilön, vilken vid ecklesiastikårets ingång på grund av försörjningsplikt underhöll barn under 16 år, med 15 kronor för kvartal och varje sålunda underhållet barn, dock med iakttagande av viss begränsning.

Härjämte äger Kungl. Maj:t enligt av riksdagen lämnat bemyndigande att, därest det grundtal, i förhållande vartill statstjänstemännens dyrtidstillägg utgår, blir föremål för sänkning, förordna, att det till de i tjänst varande prästmännen utgående dyrtidstillägget skall undergå skäligh minskning.

I proposition nr 5 har Kung. Maj:t framlagt förslag till ändrade grunder för utgående av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. I anslutning härtill är det förslag uppgjort, som innefattas i nu förevarande proposition angående dyrtidstillägg åt prästerliga befattningshavare för ecklesiastikåret 1924—1925. Beträffande statstjänstemännen föreslår Kungl. Maj:t för befattningshavare vid oreglerade verk ett fixt procenttal av 33. Då enligt nu gällande grunder dyrtidstilläggen åt i tjänst varande befattningshavare skulle vid en antagen indexställning av 175 utgå efter 37 procent, innebär Kungl. Maj:ts förslag en nedsättning av procenttalet med 4 enheter. Denna nedsättning är avsedd att drabba endast de procentuella tilläggen. Med hänsyn härtill har det ansetts skäligt, att avståndet emellan statstjänstemännens och prästernas dyrtidstillägg ytterligare något minskas, förslagsvis till 3 procent, det vill säga samma skillnad, som fastställdes att gälla för ecklesiastikåret 1918—1919, då prästernas procentuella dyrtidstillägg utgjorde 30 procent, under det att statstjänstemännens procentuella tillägg för år 1918 uppgick till 33 $\frac{1}{3}$ procent. För ecklesiastikåret 1924—1925 har sålunda prästernas dyrtidstillägg ansetts böra utgå med 30 procent av avlöningsbeloppet. Någon annan ändring skulle icke ifrågakomma i förhållande till nuvarande grunder.

I fråga om grunderna för dyrtidstillägg åt innehavare av prästerliga emeritilöner skulle enligt förslaget någon annan ändring icke vidtagas än att det procentuella tillägget skulle fixeras till 33 procent.

För statstjänstemännens vidkommande har riksdagen numera beslutit, att de för budgetåret 1923—1924 gällande dyrtidstilläggsgrunderna skola gälla även för

budgetåret 1924—1925. I anslutning härtill skulle för de i tjänst varande prästmännen dyrtidstilläggsgrunderna för ecklesiastikåret 1924—1925 bliva desamma som för nästföregående ecklesiastikår. Riksdagen har i fråga om statstjänstemännens dyrtidstillägg utgått från ett medelindex av 173. Vid en dylik indexställning skulle dyrtidstilläggen utgå efter 36 procent. Utgår man vidare från samma skillnad mellan statstjänstemännens och prästernas dyrtidstilläggsprocent, som departementschefen tänkt sig, det vill säga 3 procent, skola prästernas dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1924—1925 beräknas komma att utgå med 33 procent av avlöningsbeloppet. Jämväl i övrigt anser utskottet nuvarande dyrtidstilläggsgrunder böra gälla för det ecklesiastikår, varom nu är fråga. Vidare bör, i analogi med vad som medgivits för det gångna ecklesiastikåret, Kungl. Maj:t bemyndigas att, därest det grundtal, i förhållande vartill statstjänstemännens dyrtidstillägg utgår, blir föremål för ändring, förordna, att det till de i tjänst varande prästmännen utgående dyrtidstillägget skall undergå skäligen jämkning.

Innehavare av prästerliga emeritilöner böra enligt utskottets mening, liksom hittills skett, även för ecklesiastikåret 1924—1925 bliva i nu förevarande hänseende i möjligaste mån likställda med pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst i motsvarande pensionsläge.

På sätt framgår av statsrådsprotokollet lämnar kyrkofonden tillgång till bestridande av de ökade utgifter, som kunna bliva en följd av utskottets ovan angivna förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herr Pehrssons ovanberörda motion,

a) godkänna de av utskottet härovan angivna allmänna grunderna för beviljande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1924—1925 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner ävensom i lagen den 19 november 1920 (nr 844) angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, därest det grundtal, i förhållande vartill statstjänstemännens dyrtidstillägg utgår, blir föremål för ändring, förordna, att det till de i tjänst varande prästmännen utgående dyrtidstillägget skall undergå skäligen jämkning.

Stockholm den 23 maj 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 99.